

TYMCZASOWE CELE DLA OBSZARU NATURA 2000 BAGIENNA DOLINA NARWI PLB200001, W CZĘŚCI POZA GRANICAMI NARWIAŃSKIEGO
PARKU NARODOWEGO

L.p.	Gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony	Cel ochrony	Uwagi
1	A021 bąk (<i>Botaurus stellaris</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze minimum na poziomie 3 samców	Liczebność: za SDF – 20-23 samców ¹ Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 23 rewiry na 3 dużych stanowiskach ² Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 10 rewirów.
		Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedliska *FV na powierzchni ok. 600 ha.	* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena A- doskonały stan zachowania) Stan zachowania siedliska na FV – niepofragmentowany płat terenów podmokłych z wysoką i gęstą roślinnością szuwarową

				<p>oraz stałym lustrem wody. [wg metodyki Zawadzka i in. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000].</p> <p>Zamieszkuje wszystkie typy płytkich zbiorników, zarówno naturalnych (starorzecza, jeziora), jak i sztucznych (stawy rybne, duże torfianki i glinianki, zbiorniki retencyjne), z rozległymi płacami trzciny lub pałki oraz silnie zarośnięte wysoką roślinnością szuwarową, zabagnione tarasy zalewowe. [GROMADZKI M. 2004].</p>
2	A022 bączek (<i>Ixobrychus minutus</i>)	Populacja	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego	<p>Liczebność: za SDF – 2 - 30 par¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 3</p>

				<p>stanowiska ²</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 5 rewirów.</p>
		Siedlisko	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego	
3	A055 cyranka (<i>Anas querquedula</i>)	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 2 par.	<p>Liczebność: za SDF – 15- 20 par ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi –15-20 par na 7 stanowiskach ²</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 15 par.</p>
		Siedlisko	Utrzymanie siedlisk lęgowych na poziomie *U1 z zachowaniem naturalnych procesów.	* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania)

				<p>Zgodnie z Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków cz. I [GROMADZKI, 2004] siedliska lęgowe stanowią rozległe obszary o charakterze podmokłych łąk i pastwisk, nawet z niewielkim lustrem wody w postaci starorzeczy, torfianek, rowów, czy też okresowo wypełnianych wodą obniżeń terenu.</p> <p>Wg poradnika Natura 2000 nie można określić powierzchni rewiru ponieważ jest gatunkiem uzależnionym od 2 czynników tj. stopnia zalania doliny rzecznej w optymalnym terminie (czyli kwiecień – maj) i występowania łąk które są zalane w tym okresie – powierzchni nie da się określić – potrafią gniazdować po kilka obok siebie.</p> <p>Poprawa stanu siedliska jest niemożliwa z uwagi na fakt, braku wystarczających</p>
--	--	--	--	--

				obszarów ekstensywnie użytkowanych, niezmeliorowanych łąk, pastwisk w zalewowych tarasach dolin rzecznych, łąk w nieckach zarastających, wypłyconych jezior.
4	A031 bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie 133 par	<p>Liczebność za SDF – 134 - 145 par ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – brak</p> <p>Liczba par lęgowych jest z reguły dodatnio skorelowana z powierzchnią trwałych użytków zielonych w okolicy [PROFUS, MIELCZAREK 1981].</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 1 rewiru.</p>
		Siedlisko	Utrzymanie właściwego stanu zachowania siedliska *FV z zachowaniem naturalnych	*Stan siedliska (FV) wynika z realizacji projektu PTOP pn. "Ochrona bociana białego w

			<p>procesów na powierzchni ok. 380 ha.</p>	<p>dolinach rzecznych Polski Wschodniej." LIFE15 NAT/PL/000728 LIFEciconiaPL dofinansowanego przez Unie Europejską w ramach programu LIFE oraz niemiecką fundację Vogelschutz-Komitee.V w latach 01/08/2016 – 31/07/2020.</p> <p>Stan zachowania siedliska na FV – trawiaste łąki, pola uprawne i płytkie mokradła, a także dogodne miejsca do gniazdowania.</p> <p>Bocian biały buduje gniazda głównie w obrębie osiedli ludzkich, na obiektach górujących nad najbliższą okolicą (budynki, drzewa, kominy i słupy elektryczne). Bocian unika pasm górskich, dużych i zwartych kompleksów leśnych oraz obszarów silnie zurbanizowanych. Żeruje głównie na trwałych użytkach zielonych – łąkach i pastwiskach, uprawach roślin motylkowych, miedzach oraz</p>
--	--	--	--	---

				w strumieniach, płytkich rzekach, starorzeczach, rowach melioracyjnych, stawach rybnych i na bagnach. [CHYLARECKI P. i in. 2015].
5	A081 błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze minimum na poziomie 13 par.	Liczebność: za SDF – 32-58 par ¹ Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – tabela 2.6 (str. 60) – 48 rewirów na 3 dużych stanowiskach ² Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 35 rewirów.
		Siedlisko	Utrzymanie stanu zachowania siedliska co najmniej *U1 z zachowaniem naturalnych procesów na powierzchni co najmniej 430 ha	* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania) Preferuje obszary bogate w szuwały i trzcinowiska otaczające zbiorniki wodne oraz torfowiska

				<p>zarastające trzcinami i zaroślami wierzbowymi. Stan zachowania siedliska FV – zbiorniki wodne z pasami trzcin i szuwarów, torfowiska niskie i przejściowe, podmokłe łąki z terenami otwartymi z mozaiką łąk i pól. [ZAWADZKA I IN. 2013].</p> <p>Poprawa stanu siedliska jest niemożliwa z uwagi na fakt, braku wystarczających obszarów zbiorników wodnych powyżej 100 ha z pasami trzcin i szuwarów powyżej 30 m szerokości, brzegów rzek o szerokości trzcin i szuwarów ponad 50 m lub torfowisk niskich i przejściowych oraz podmokłych łąk o powierzchni ponad 100 ha porośniętych roślinnością zielną z nielicznymi kępami krzewiastych wierzb graniczących z terenami otwartymi z mozaiką łąk i pól.</p>
6	A119 kropiatka (<i>Porzana porzana</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze minimum na poziomie 3	Liczebność: za SDF – 20-25 samców ¹

		samców	<p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – tabela 2.6 (str. 60) – 48 rewirów na 3 dużych stanowiskach ²</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 25 rewirów.</p>
	Siedlisko	Zapewnienie trwałości siedlisk lęgowych *U1 z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania) Poprawa stanu siedliska jest niemożliwa z uwagi na fakt, braku perspektyw poprawy warunków hydrologicznych w obrębie głównych kompleksów łąkowych zajmowanych przez gatunek.</p> <p>Lęgowiska to obszary zalewowe, starorzecza lub tereny bagienne w dolinach rzek i zabagnione obrzeża stawów i jezior, podmokłe łąki,</p>

				torfowiska niskie z szuwarami [CHYLARECKI P. i in. 2015].
7	A120 zielonka (<i>Porzana parva</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze minimum na poziomie 3 samców.	<p>Liczebność: za SDF – 18 – 49 samców¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 18 rewirów na 4 dużych stanowiskach</p> <p>Dostępna literatura [CHYLARECKI i in., 2018], wskazuje na stały spadek liczebności zielonki w Polsce.</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 15 rewirów.</p>
		Siedlisko	Zapewnienie trwałości siedlisk lęgowych *U1 z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania)</p> <p>Występuje na płytkich zbiornikach wodnych, zarówno naturalnych (starorzecza,</p>

				<p>jeziora), jak i sztucznych (stawy rybne, torfianki, glinianki, zbiorniki retencyjne) z pasem szuwaru. Występowanie zielonki jest uzależnione od poziomu wody [GROMADZKI M. 2004].</p> <p>Poprawa stanu siedliska jest niemożliwa z uwagi na fakt, braku występowania odpowiedniej ilości obszarów z fragmentami zbiorników wód stojących z wysoką i gęstą roślinnością szuwarową oraz wysokim stałym lustrem wody.</p>
8	A122 derkacz (<i>Crex crex</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze minimum na poziomie 112 samców.	<p>Liczebność: za SDF – 120-166 samców ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 156-166 rewirów ²</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 50 rewirów.</p>

		Siedlisko	<p>Utrzymanie siedlisk łągowych na poziomie *U1, na powierzchni co najmniej 870 ha poprzez utrzymanie ekstensywnego sposobu gospodarowania na użytkach zielonych z uwzględnieniem naturalnych procesów.</p>	<p>* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania)</p> <p>Stan zachowania siedliska U1 – udział łąk, pastwisk i nieużytków 15-30%, zakrzewień i zadrzewień 30-50%, 50-100 m od ściany lasu, wilgotność gruntu <2, liczba zabudowań w odległości 200 m.</p> <p>Utrzymanie liczebności populacji jest uzależnione od zachowania dogodnych siedlisk łągowych, które często zlokalizowane są na gruntach prywatnych. Organ nadzorujący ma ograniczony wpływ sposób użytkowania siedlisk, znajdujących się w obszarze i zidentyfikowanych jako istniejące i potencjalne siedliska derkacza.</p>
9	A153 kszuk (<i>Gallinago gallinago</i>)	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie co najmniej 48 samców	<p>Liczebność: za SDF – 268 - 288 samców ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO</p>

				<p>obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 268 rewirów na 2 dużych stanowiskach ²</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 220 rewirów.</p>
		Siedlisko	Utrzymanie siedlisk łągowych na poziomie *U1 na powierzchni co najmniej 840 ha.	<p>*Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania)</p> <p>Poprawa stanu siedliska jest niemożliwa z uwagi na niezadawalający stan siedlisk bytowania tego gatunku tj. otwartych terenów wilgotnych – podmokłych łąk, torfowisk czy też bagien.</p>
10	A154 dubelt (<i>Gallinago media</i>)	Populacja	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego	<p>Liczebność: za SDF – 1- 8 samców ¹</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na</p>

				poziomie 6 tokujących samców.
		Siedlisko	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego	
11	A156 rycyk (<i>Limosa limosa</i>)	Populacja	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego	<p>Liczebność: za SDF – 14-59 par¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 14 rewirów na 7 stanowiskach²</p> <p>W ostatnich latach zgodnie z PMŚ obserwuje się trend spadkowy tego gatunku (9% w skali roku).</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 5 rewirów.</p>
		Siedlisko	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego.	

12	A162 krwawodziób (<i>Tringa totanus</i>)	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie co najmniej 2 par	<p>Liczebność: za SDF – 7-14 par¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 7 rewirów na 7 stanowiskach²</p> <p>Liczebność podlega silnym fluktuacjom, co wynika z efemeryczności siedlisk lęgowych związanych z lokalnym poziomem wód.</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 7 rewirów.</p>
		Siedlisko	Utrzymanie siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie *U2 na powierzchni minimum 20 ha , z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>*Stan siedliska U2 – ocena obniżona z uwagi na niekorzystne uwarunkowania hydrologiczne związane m.in. zmianami klimatycznymi.</p> <p>Brak możliwości zapewnienia optymalnych warunków siedliskowych dla tego gatunku na łąkach i pastwiskach oraz na tarasach</p>

13	A197 rybitwa czarna (<i>Chlidonias niger</i>)	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie co najmniej 13 par*	<p>zalewowych.</p> <p>Liczebność: za SDF – 33-123 pary ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 45-60 par na 2 stanowiskach ²</p> <p>Liczebność podlega silnym fluktuacjom, co wynika z efemeryczności siedlisk lęgowych związanych z lokalnym poziomem wód.</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 20 par.</p>
		Siedlisko	Utrzymanie powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych na obecnym poziomie *U1, z uwzględnieniem naturalnych procesów i warunków hydrologicznych w danym roku	<p>* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania)</p> <p>Stan zachowania siedliska U1 – wyspy lub ich fragmenty o powierzchni mniejszej niż 5 arów, zarastające wysoką roślinnością zielną i krzewami,</p>

				bądź których wysokość jest mniejsza niż 0,5 m nad przeciętny stan wody wczesnoletniej, bądź znajdujące się na wodach z ubogą ichtiofauną.
14	A198 rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>)	Populacja	Zachowanie populacji na poziomie minimum **6 par uwzględniając fluktuacje gatunku.	<p>Liczebność: za SDF – 42 - 870 par ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 42 pary na 3 stanowiskach ²</p> <p>**Liczebność podlega silnym fluktuacjom, co wynika z efemeryczności siedlisk lęgowych związanych z lokalnym poziomem wód.</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 36 par.</p>
		Siedlisko	Zachowanie nie pogorszonego *U1 stanu ochrony siedlisk lęgowych, na powierzchni ok. 700 ha z	* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena B- dobry stan zachowania)

			uwzględnieniem naturalnych procesów	<p>Zgodnie z Monitoringiem ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny [CHYLARECKI i in., 2015], najczęstszym stanowiskiem gniazdowania są płytko zalane tereny trawiaste, bagna i starorzecza w dolinach rzek, ewentualnie na jeziorach, na których obszar otwartej wody graniczy z rozległymi szuwarami trzcinowymi i turzycowiskami.</p> <p>Poprawa stanu siedliska jest niemożliwa z uwagi na brak możliwości utrzymania okresowo zalewanych, zabagnionych fragmentów doliny rzecznej z bujnymi szuwarami oraz zalewanych łąk i turzycowisk.</p>
15	A272 podróżniczek (<i>Luscinia svecica</i>)	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze minimum na poziomie 130 samców	<p>Liczebność: za SDF – 280 - 310 samców ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 280 rewirów na 7 dużych</p>

			<p>stanowiskach ²</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 150 rewirów.</p>
	Siedlisko	<p>Utrzymanie siedlisk łągowych na poziomie *FV na co najmniej 550 ha, z uwzględnieniem naturalnych procesów.</p>	<p>* Stan zachowania siedliska gatunku podano za SDF (ocena A- doskonały stan zachowania).</p> <p>Stan zachowania siedliska FV- występowanie strefy ekotonu o długości powyżej 1000 m zbiorowisk szuwarowych, zaroślowych i leśnych na torfowiskach niskich lub wzdłuż rzek; uwilgotnienie – woda powierzchniowa powyżej gruntu do 5 cm głębokości do 30% obszaru; brak rowów melioracyjnych, bądź są one niekonserwowane (zarastające); liczne, płytkie do 5 cm głębokości zastoiska wody.</p> <p>Zgodnie z Monitoringiem</p>

				<p>ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny [CHYLARECKI i in., 2015], preferuje gniazdowanie w strefie ekotonu zbiorowisk szuwarowych ze zbiorowiskami zaroślowymi, leśnymi lub łąkowymi. Może też znajdować korzystne siedliska w obrębie terenów przekształconych przez człowieka, m.in. stawów rybnych, zarastających odstożników, wyrobisk torfowych i żwirowych, pól irygacyjnych oraz śródpolnych zabagnień, a nawet wśród rozległych upraw polowych, np. rzepaku na wilgotnych terenach.</p>
16	A294 wodniczka (<i>Acrocephalus paludicola</i>)	Populacja	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego	<p>Liczebność: za SDF – 20 - 34 samców ¹</p> <p>Szablon dokumentacji PO obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Narwi – 20-25 par na 4 stanowiskach ²</p> <p>Cel ochrony w granicach Narwiańskiego Parku</p>

				Narodowego określono na zachowanie populacji na poziomie 15 śpiewających samców.
		Siedlisko	Nie określono, gdyż wskazany przedmiot ochrony występuje wyłącznie w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego	

LITERATURA:

CHYLARECKI P., CHODKIEWICZ T., NEUBAUER G., SIKORA A., MEISSNER W., WOŹNIAK B., WYLEGAŁA P., ŁAWICKI Ł., MARCHOWSKI D., BETLEJA J., BZOMA S., CENIAN Z., GÓRSKI A., KORNILUK M., MOCZARSKA J., OCHOCIŃSKA D., RUBACHA S., WIELOCH M., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI P., KUCZYŃSKI L. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa.

CHYLARECKI, P., SIKORA, A., CENIAN, Z., CHODKIEWICZ, T. 2015. Monitoring ptaków lęgowych: poradnik metodyczny: praca zbiorowa. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa.

NATURA 2000- STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH, GDOŚ, 2022. ¹

GROMADZKI M. Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000—podręcznik metodyczny, 2004.

PROFUS P., MIELCZAREK P. Zmiany liczebności bociana białego *Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758) w południowej Polsce. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1981.

SZABLON DOKUMENTACJI PLANU OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 BAGIENNA DOLINA NARWI PLB200001, Towarzystwo Ochrony Siedlisk „ProHabitat” na zlecenie Narwiańskiego Parku Narodowego, Białystok, 2014. ²

ZAWADZKA D., CIACH M., FIGARSKI T., KAJTOCH Ł., REJT Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ, Warszawa.

PROJEKT TYMCZASOWYCH CELÓW OCHRONY DLA GATUNKÓW ORAZ ICH SIEDLISK BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY W OBSZARZE NATURA 2000
BAGIENNA DOLINA NARWI PLB 200001.